

ULUSAL ANNE VE BEBEK DOSTU HASTANE KRİTERLERİ VE

UNVAN ALAN HASTANELER LİSTESİ

ARALIK 2018

Giriş

Bebek Dostu Hastaneler Programı

Bakanlığımızca bebek sağlığının geliştirilmesi, bebek ölümlerinin azaltılması, sağlıklı bir gelişim ve büyüme için yürütülen birçok sağlık program ve projesi bulunmaktadır. Bilindiği üzere, anne sütü ile beslenme, çocuğun sağlığı ve gelişmesi için ana koşuldur. Aynı zamanda annelerin sağlığı için de önemlidir. Anne ve çocuk sağlığı ve beslenme alanlarında dünya genelinde çalışmalar yürüten UNICEF ve WHO, çocuk beslenmesine ilişkin uygulamaların düzeltilmesi gereğinin de bilinciyle, 1991 de Bebek Dostu Hastaneler programını gündeme getirdiler. Bu program “10 adımda başarılı emzirme” ilkelerinin uygulanması ile bebeğin anne sütü ile beslenmesini sağlamak, emzirmeyi özendirmek ve desteklemek amaçlamaktaydı. Günümüzde de dünyadaki birçok doğum kliniği “Bebek Dostu” statüsüne erişebilmek için çaba göstermektedir. Bebek Dostu Hastaneler ile ilgili olarak programın başlangıcı olan 1991 yılından 2018 yılı Ekim ayı sonuna kadar toplamda 1257 hastanemize Bebek Dostu Hastane ünvanı verilmiştir.

Anne Dostu Hastaneler Programı

Bu program, Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Kadın ve Üreme Sağlığı Dairesi Başkanlığı tarafından yürütülmektedir. Programın başlangıcı 2010 yılına tekabül etmekte olup o dönem Ana Çocuk Sağlığı Aile Planlaması Genel Müdürlüğü tarafından bir danışma kurulu oluşturulmuştur. Bu kurul tarafından uluslararası gelişmeler ve bilimsel kanıtlar göz önünde tutularak, yataklı tedavi kurumları için geliştirilen ulusal kalite standartları ile uyumlu biçimde doğum ünitelerinin hizmet kalitesini yükseltmek amacıyla çalışmalar yürütülmüştür. Ülke ihtiyaçları göz önüne alınarak oluşturulan Ulusal Anne Dostu Hastane Kriterlerini hayata geçirmek üzere nesnel değerlendirme basamakları geliştirilmiştir. Programın pilot uygulaması 2015 yılında yapılmış olup, pilot çalışma sırasında elde edilen veriler ve geri bildirimler doğrultusunda gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Yataklı tedavi kurumları olarak hastaneler, tanımlanan prosedürleri uygun şekilde tamamladıklarında “Anne Dostu Hastane” ünvanı almaktadır.

Kadın ve Üreme Sağlığı Daire Başkanlığı Anne Dostu Hastaneler oluşturmak amacıyla 2010 yılında bir bilim komisyonu oluşturmuştur. Oluşturulan komisyon küresel bilgiyi yerel gereksinimlerle harmanlayarak “Ulusal Anne Dostu Hastane Kriterleri” ni geliştirmiştir. **Anne Dostu her hastane aynı zamanda bebek dostu hastanedir.**

ULUSAL ANNE DOSTU HASTANE KRİTERLERİ

1. Güvenli ve kaliteli gebelik izlemi ve doğum hizmeti almak bütün anne adaylarının hakkıdır.

- ✓ Gebelik doğum ve lohusalık süreçlerinde verilecek hizmetler bu hak gözetilecek şekilde sunulmalıdır.

2. Gebelik, travay, doğum ve doğum sonrası süreçlerde gerekli danışmanlık hizmetleri sunulmalıdır.

- ✓ Gebelere doğum öncesinde gebe bilgilendirme sınıflarında eğitim verilmelidir.
- ✓ Gebe ve yakınlarına yönelik gebelik, doğum ve lohusalıkla ilgili bilgilendirme materyalleri (yazılı, görsel, maketler, modeller vs) olmalıdır.
- ✓ Gebe ve yakınları doğum süreci ve bu süreçte karşılaşılabilecekleri müdahalelerin yararları ve olası zararları konusunda bilgilendirilmelidir.

3. Kurumlarda poliklinik, eğitim, danışmanlık ve doğum hizmetleri Bakanlık mevzuatları ile belirlenmiş standartlara uygun olmalıdır.

- ✓ Gebe ve lohusa takipleri güncel bilimsel kriterlere göre hazırlanmış olan yazılı takip protokollerine uygun olarak yapılmalıdır.
- ✓ Kurumlar 7 gün 24 saat hizmet verebilen, anne ve bebek ihtiyaçlarına göre düzenlenen ünitelerden oluşmalıdır.
- ✓ Kurumlar sağladıkları bakımın kalitesinden sorumlu olmalıdır.
- ✓ Doğum hizmeti sunan yataklı tedavi kurumlarındaki personel her gebe ile birebir ilgilenen, onlarla iyi iletişim kurması sağlanmalıdır.
- ✓ Doğum hizmeti sunan yataklı tedavi kurumları güvenli kan transfüzyonunun sağlanması ve hastane enfeksiyonlarının önlenmesine yönelik gerekli tedbirleri almalıdır.

4. Mahremiyet gereksinimleri itina ile karşılanmalı, hijyen ve konfor standartları yüksek tutulmalıdır.

- ✓ Gebenin kendini rahat ve konforlu hissetmesi sağlanmalı, yanına kendisine eşlik edecek uygun bir yakını seçebilmelidir.
- ✓ Doğum sürecinde gebeye fiziksel ve duygusal destek bire bir olmalı ve gebeler bu desteğe kolaylıkla ulaşabilmelidir.
- ✓ Travay sırasında gebe için pozisyon kısıtlaması olmamalı, rahatça yürüyebilmeli ve hareket edebilmelidir.
- ✓ Gebelerin sürekli sırt üstü yatar pozisyonda kalmasından kaçınılmalı ve dikey pozisyonda ıkınma teşvik edilmelidir.

5. Kanıta dayalı olmayan müdahaleler rutin olarak uygulanmamalıdır.

- ✓ Gebeler aç bırakılmamalı, sıvı alımı kesilmemelidir.

- ✓ Lavman, traş gibi işlemler rutin olarak uygulanmamalıdır.
- ✓ Doğum indüksiyonu rutin olarak yapılmamalı, erken amniyotomi uygulanmamalıdır.
- ✓ Sık tuşe, üretral kateter uygulanmamalıdır.
- ✓ Doğum ağrısı ile ilaçsız başetme yöntemlerinin kullanımı desteklenmelidir.
- ✓ Kurumun sezaryen oranı, kabul edilebilir sınırlar içerisinde olmalıdır.

6. Hizmet sunumu için gerekli olan insan kaynakları ve lojistik destek optimum düzeyde olmalıdır.

- ✓ Bütün hizmetler yeterli sayıda ve donanımlı personel tarafından verilmelidir.
- ✓ Gerekli ekipman ve sarf malzemeleri optimal düzeyde karşılanmalı, tedarik ve bakımlarında süreklilik sağlanmalıdır.

7. Acil obstetrik durumlarda sevk kriterlerine uyulmalıdır.

- ✓ Acil obstetrik durumlarda gerekli tıbbi müdahale gecikmeksizin yapılmalıdır.
- ✓ Sevk gerektiğinde hasta stabilize edildikten sonra sevk edilmelidir.
- ✓ Sevk, 112 ile irtibata geçilerek yapılmalıdır.
- ✓ Sevk edilen kurumdan vakalarla ilgili bilgi alınmalı ve bilgiler kayıt edilmelidir.

8. Doğum hizmeti anne ve bebek odaklı olmalıdır.

- ✓ Bebek Dostu Hastane kriterlerine uyulmalıdır.
- ✓ Anne, baba ve aile bireylerinin doğan bebeği kucaklarına almaları ve dokunmalarına olanak sağlanmalıdır.
- ✓ Lohusanın normal doğum sonrası en az 24, sezaryen sonrası en az 48 saat hastanede kalması sağlanmalıdır.

9. Hizmet sunanların bilgi ve beceri kapasitesini güçlendirmeye yönelik eğitimler planlanmalı ve uygulanmalıdır.

- ✓ Hizmet içi eğitimlerin sürekliliği sağlanmalıdır.
- ✓ Çalışan tüm personelin Anne Dostu Hastane kriterleri konusunda bilgilendirilmesi ve bu kriterleri benimsemeleri sağlanmalıdır.
- ✓ Anne Dostu Hastane çalışanlarının mesleki ve bilimsel kapasitelerinin gelişmesini sağlayacak bilimsel çalışmalar yapmaları ve bilimsel toplantılara katılımları teşvik edilmelidir.

10. Verilen hizmetlerle ilgili gerekli kayıtlar tutulmalı ve düzenli aralıklarla analizleri yapılarak hizmetlerin geliştirilmesinde kullanılmalıdır.

- ✓ Hizmetlerin nitelik ve niceliğine yönelik kayıtlar elektronik ortamda, düzenli ve doğru bir şekilde tutulmalıdır.
- ✓ Doğum hizmetleri ile ilgili topluma yönelik yazılı ve görsel materyaller, veriler ve bilgiler hastanelerin web sayfasında bulunmalı ve ulaşılabilir olmalıdır (Sağlık Bakanlığı, 2018).

Temel Yönetim Uygulamaları

1. Kuruluşta anne sütü ve emzirme uygulamasının korunması, teşvik edilmesi ve desteklenmesi amacıyla bir emzirme politikası oluşturulur.
  - a) “Anne Sütü Muadillerinin Pazarlanmasıyla ilgili Uluslararası Yasa” ve Dünya Sağlık Asamblesi’nin ilgili kararları eksiksiz şekilde uygulanır.
  - b) Personel ve ebeveynlerle düzenli aralıklarla paylaşılan, yazılı bir “*bebek beslenme politikası*” oluşturulur.
  - c) Sürekli izleme ve veri yönetim sistemleri kurulur.
2. Personelin emzirme konusunda annelere destek olmak için gereken bilgi, yetkinlik ve becerilerle donatılması sağlanır.

Temel Klinik Uygulamalar

3. Hamile kadınlar ve aileleri emzirmenin önemi ve yönetimi konusunda bilgilendirilir.
4. Annelerin bebekleri ile doğar doğmaz en kısa sürede ten-tene temas kurması sağlanarak, en kısa sürede emzirmeye başlaması ve temasın kesintisiz şekilde sürmesi için annelere destek olunur.
5. Emzirmenin başlatılması ve sürdürülmesi ile sık karşılaşılan güçlüklerin yönetilmesi konusunda annelere destek sunulur.
6. Tıbbi bir zorunluluk olmadığı sürece, yeni doğana anne sütünden başka herhangi bir yiyecek veya sıvı verilmez.
7. Annelerin bebekleri ile bir arada tutulması ve günün 24 saati aynı odada kalmaları sağlanır.
8. Annelerin bebekleri acıktığı zaman verdiği işaretleri tanınması ve bunlara yanıt vermesi konusunda annelere destek olunur.
9. Biberon ve emzik kullanımı ve riskleri konusunda annelere danışmanlık hizmeti verilir.
10. Ebeveynlerin ve bebeklerinin emzirme konusunda sürekli destek ve bakım hizmetlerine erişim sağlayacakları merkezlerle ilgili bilgilendirilmeleri taburculuk işlemleri öncesinde sağlanır.

Tablo 1 Anne Dostu Hastane unvanı verilen hastane listesi

Yıl	S.No	UNVAN ALMAYA HAK KAZANAN HASTANELER
2015	1	1. Manisa Merkezefendi Devlet Hastanesi, (taşındığı için ünvanı düşmüştür)
	2	2. Manisa Akhisar Mustafa Kirazoğlu Devlet Hastanesi
	3	3. Manisa Turgutlu Devlet Hastanesi
	4	4. Bursa İnegöl Devlet Hastanesi
	5	5. İzmir Urla Devlet Hastanesi
2016	6	1. Ankara Polatlı Devlet Hastanesi
	7	2. Ankara Beypazarı Devlet Hastanesi
	8	3. Aydın Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi
	9	4. Yüksekova Devlet Hastanesi
	10	5. Afyonkarahisar Devlet Hastanesi
	11	6. İzmir Tire Devlet Hastanesi
2017	12	1. Hakkâri Devlet Hastanesi
	13	2. SBÜ Kocaeli Derince Eğitim ve Araştırma Hastanesi
	14	3. Kocaeli Gölcük Necati Çelik Devlet Hastanesi
	15	4. Bilecik Bozüyük Devlet Hastanesi
	16	5. Burdur Devlet Hastanesi
	17	6. Manisa Alaşehir Devlet Hastanesi
	18	7. Adıyaman Besni Devlet Hastanesi
	19	8. Yozgat Şehir Hastanesi
	20	9. Yozgat Boğazlayan Devlet Hastanesi
	21	10. Manisa Soma Devlet Hastanesi
	22	11. Balıkesir Gönen Devlet Hastanesi
	23	12. SBÜ Ankara Eğitim ve Araştırma Hastanesi
	24	13. Denizli Acıpayam Devlet Hastanesi
	25	14. Giresun Üniversitesi Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi
	26	15. İstanbul Esenler Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi
	27	16. İstanbul Bahçelievler Devlet Hastanesi
	28	1. Yozgat Akdağmadeni Devlet Hastanesi
	29	2. Tekirdağ Çerkezköy Devlet Hastanesi

2018	30	3. Çorlu Devlet Hastanesi
	31	4. Trabzon Akçaabat Haçkalı Baba Devlet Hastanesi
	32	5. Gaziantep İslâhiye Devlet Hastanesi
	33	6. Çorum-Sungurlu Devlet Hastanesi
	34	7. Çorum- Sorgun Devlet Hastanesi
	35	8. Bolu- İzzet Baysal Devlet Hastanesi
	36	9. Malatya- Darende Hulusi Efendi Devlet Hastanesi
	37	10. Bursa-Mustafa Kemalpaşa Devlet Hastanesi
	38	11. Manisa-Salihli Özel Can Hastanesi
	39	12. Bitlis-Ahlat Devlet Hastanesi
	40	13. Konya- Dr. Ali Kemal Belviranlı Kadın Doğum Ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi
	41	14. İzmir- Ödemiş Devlet Hastanesi
	42	15. İzmir- Torbalı Devlet Hastanesi
	43	16. İzmir- Buca Kadın Doğum Ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi
	44	17. Çorum-Osmancık Devlet Hastanesi
	45	18. Isparta Şehir Hastanesi
	46	19. Karabük Üniversitesi Karabük Eğitim Ve Araştırma Hastanesi
	47	20. Adana-Kozan Devlet Hastanesi
	48	21. Denizli-Çivril Şehit Hilmi Öz Devlet Hastanesi
	49	22. Batman-Kozluk Devlet Hastanesi
	50	23. Giresun-Bulancağ Devlet Hastanesi
	51	24. Burdur- Bucak Devlet Hastanesi
	52	25. Kocaeli-Darıca Farabi Eğitim ve Araştırma Hastanesi
	53	26. Mersin Şehir Hastanesi
	54	27. Çorum- Alaca Devlet Hastanesi

KAYNAKLAR:

1-Sağlık Bakanlığı, (2018) Anne Dostu Hastane Kriterleri,
<https://khgmsaglikhizmetleridb.saglik.gov.tr/TR,42834/anne-dostu-hastane-kriterleri.html>,

(Son Erişim Tarihi:12.12.2018

2-Sağlık Bakanlığı, (2018) Anne Dostu Hastane Listesi, **2018**
<https://khgmsaglikhizmetleridb.saglik.gov.tr/TR,42835/anne-dostu-hastane-listesi.html>

Son Erişim Tarihi:12.12.2018

3-Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Kadın ve Üreme Sağlığı Daire Başkanlığı (2018), Anne Dostu Hastaneler Bilgi Notu